

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Росица Николова Дойновска, Факултет
„Обществено здраве, здравни грижи и спорт“ на ЮЗУ „Неофит
Рилски“, член на научно жури в конкурс за заемане на
академичната длъжност ДОЦЕНТ, обявен от ЮЗУ „Неофит
Рилски” в ДВ. бр. 36 от 17.04.2026 г.

*I. Обобщени количествени и качествени данни за
научноизследователската и педагогическата дейност на кандидата.*

Документи за участие в конкурса за заемане на академичната
длъжност „Доцент“ са подадени само от един кандидат – гл. ас. д-р Мариана
Борисова Бачева, Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“,
Катедра „Здравни грижи“ в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Съгласно Заповед № 1325/12.06.2026 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит
Рилски” съм определена за член на Научното жури, на чието първо
заседание беше решено да представя становище относно конкурса за
заемане на академичната длъжност „Доцент“, ПН 7.5. Здравни грижи.
Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за
развитие на академичния състав на Република България, Правилника за
прилагане на ЗРАСРБ и ВПРАС в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Получих по надлежен ред в електронен вид необходимите документи
и материали. Представените документи и научни трудове са в съответствие

с нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент“. Представени са списъци на научните публикации, сертификати и резюмета от участия в научни форуми и доказателствени материали.

В предоставената справка за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „Доцент“ е включена научна продукция, която отговаря и значително надвишава критериите по групите показатели както следва:

1. Група А: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ - общо 50 точки (при необходими 50 т.);
2. Група В - Показател 3: 100 точки (при необходими 100 т.);
3. Група Г - Сума от показателите от 5 до 9: 605 точки (при необходими 200 т.);
4. Група Д - Сума от показателите от 10 до 12: 360 точки (при необходими 50 т.);
5. Група Е – Сума от показателите от 13 до края: 288,27 точки (при необходими 30 т.)

Представените общо точки от кандидата са 1423,27.

Кандидатът представя за участие в конкурса:

- Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“;
- Хабилизационен труд „Клинични разсъждения в здравните грижи (Адаптиране и валидиране на инструмент за оценка на клинични разсъждения в сестринската практика)“;
- Публикувана монография, която не е представена като основен хабилизационен труд „Самооценка на клинична компетентност (Психометрични характеристики и адаптиране за български условия на инструмент за самооценка на клинична компетентност при студенти от направление здравни грижи)“;

- 4 публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;
- 19 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете. Водещ автор е (самостоятелен или първи) в представените трудове;
- 20 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томовете;
- 15 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

Приложената справка за учебна натовареност на гл. ас. д-р Бачева показва 165 часа лекции и 315 часа упражнения (645 часа приравнени към упражнения), обезпечаваща 12 учебни дисциплини. Педагогическият стаж на кандидата в ЮЗУ „Неофит Рилски” е 10 години и 8 месеца.

Гл. ас. д-р Бачева е член на престижни национални и международни научни и професионални организации. Има 13 участия във вътрешно университетски, национални и международни проекти. Има участия в Erasmus+ мобилност за преподаване и обучение. Активно участва в разработване на учебната документация и документацията за акредитационните процедури за ПН 7.5 Здравни грижи.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Тематиката на представените трудове е актуална и значима и води до обогатяване на съществуващите знания в областта на сестринското образование и постигнати педагогически резултати. Като рецензент на представените за участие в конкурса две монографии съм убедена, че те представляват значим принос към науката и практиката в областта на здравните грижи в България. Представената концепция за промяна на

оценка на клиничната компетентност включва ясна методика за прилагането ѝ, което е значим научно-приложен принос и може да се използва в обучението на студенти и практикуващи медицински сестри в цялата страна. Актуалността на тези изследвания е продиктувана от необходимостта да се запълни празнотата в специализираната научна литература и академичното сестринство, да подпомогне обучението не само на студенти – медицински сестри, а и на техните преподаватели.

Приемам представените приноси от кандидата, които са систематизирани в четири основни тематични направления в областта на сестринското образование, иновациите в обучението, общественото здраве, пациентската безопасност и качеството на здравните грижи. Като по-значими приноси могат да се открият:

- за първи път в българското сестринско образование са адаптирани, психометрично валидирани и внедрени стандартизирани инструменти за оценка на клиничната компетентност, клиничните разсъждения и клиничната образователна среда, с което е създадена научна основа за компетентностно-базирано оценяване в обучението по здравни грижи (група В – показател 3);
- разработена е концепция за приложение на стимулационно-базираното обучение в подготовката на специалистите по здравни грижи, в която клиничната симулация е дефинирана като иновативна образователна технология за формиране, развитие и оценяване на професионалните компетентности (група Г 8 - публикация 18) ;
- идентифицирани са основните характеристики на клиничната образователна среда, оказващи влияние върху качеството на клиничното обучение и професионалното развитие на студентите по здравни грижи (група Г 8 - публикация 18) ;

- идентифицирани са рискови фактори за възникване на предотвратими усложнения, оценка на професионалната среда и изследване на факторите, влияещи върху професионалното развитие, мотивацията и удовлетвореността на специалистите и студентите по здравни грижи (група Г 8 - публикации 11,13,14).

III. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки по представените материали за конкурса.

IV. Заключение

Обобщеният анализ на публикационната активност и приложената справка-самооценка очертават гл. ас. д-р Мариана Борисова Бачева като учен, който разработва актуални теми и публикува качествени научни трудове. Гл. ас. д-р Бачева отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и ПВРАС на ЮЗУ „Неофит Рилски”, като представената научна продукция за заемане на академичната длъжност „Доцент“ доказва, че са налице достатъчно основания за **положителна оценка** на представените материали от кандидата.

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват с положителен вот за присъждане на академичната длъжност „Доцент“, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.5. Здравни грижи на гл. ас. д-р Мариана Борисова Бачева .

24.07.2026 г.

Член на журито: проф. д-р Росица Дойновска

(Подпис)

OPINION

by Prof. Rositsa Nikolova Doynovska, PhD., Faculty of Public Health, Healthcare and Sports of South-West University "Neofit Rilski", member of the scientific jury in a competition for the academic position of "Associate Professor", announced by South-West University "Neofit Rilski" in the SG, issue 36 of 17.04.2026.

I. Summarized quantitative and qualitative data on the candidate's research and pedagogical activities.

Documents for participation in the competition for the academic position of "Associate Professor" were submitted by only one candidate – Chief Assistant, PhD, Mariana Borisova Bacheva, Faculty of Public Health, Health Care and Sport, Department of Health Care at South-West University "Neofit Rilski".

According to Order No. 1325/12.06.2026 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski", I am appointed as a member of the Scientific Jury, at whose first meeting it was decided to present an opinion on the competition for the academic position of "Associate Professor", professional field 7.5 Health Care. The opinion has been prepared in accordance with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski".

I have received the necessary documents and materials in due order in electronic form. The submitted documents and scientific works are in accordance with the regulatory requirements for holding the academic position of "Associate Professor". Lists of scientific publications, certificates and summaries of participation in scientific forums and evidentiary materials are presented.

The provided report on the fulfillment of the minimum national requirements for holding the academic position of "Associate Professor" includes scientific

production that meets and significantly exceeds the criteria for the groups of indicators as follows:

1. Group A: Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" - a total of 50 points (with 50 points required);
2. Group B - Indicator 3: 100 points (with 100 points required);
3. Group G - Sum of indicators from 5 to 9: 605 points (with 200 points required);
4. Group D - Sum of indicators from 10 to 12: 360 points (with 50 points required);
5. Group E - Sum of indicators from 13 to the end: 288.27 points (with 30 points required)

The total points submitted by the candidate are 1423.27.

The candidate submits for participation in the competition:

- Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 7. Health and Sports, professional field 7.4. Public Health, scientific specialty "Health Care Management";
- Habilitation work "Clinical reasoning in health care (Adaptation and validation of a tool for assessing clinical reasoning in nursing practice)";
- Published monograph, which is not presented as the main habilitation work "Self-assessment of clinical competence (Psychometric characteristics and adaptation for Bulgarian conditions of a tool for self-assessment of clinical competence in students of the health care field)";
- 4 publications and reports published in scientific journals, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information;
- 19 publications in non-refereed journals with scientific review or in edited collective volumes. Lead author (independent or first) in the presented works;

- 20 citations in scientific journals, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information or in monographs and collective volumes;
- 15 citations in non-refereed journals with scientific review.

The attached report on the academic workload of Chief Assistant, PhD, Bacheva shows 165 hours of lectures and 315 hours of exercises (645 hours equated to exercises), covering 12 academic disciplines. The candidate's pedagogical experience at the South-West University "Neofit Rilski" is 10 years and 8 months.

Chief Assistant, PhD, Bacheva is a member of prestigious national and international scientific and professional organizations. She has participated in 13 intra-university, national and international projects. She has participated in Erasmus+ mobility for teaching and training. She actively participates in the development of the educational documentation and the documentation for the accreditation procedures for the professional field 7.5 Health Care.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

The topic of the submitted works is relevant and significant and leads to the enrichment of existing knowledge in the field of nursing education and achieved pedagogical results. As a reviewer of the two monographs submitted for participation in the competition, I am convinced that they represent a significant contribution to the science and practice in the field of health care in Bulgaria.

The presented concept for changing the assessment of clinical competence includes a clear methodology for its implementation, which is a significant scientific and applied contribution and can be used in the training of students and practicing nurses throughout the country. The relevance of these studies is dictated by the need to fill the gap in the specialized scientific literature and academic nursing, to support the training not only of student nurses, but also of their teachers.

I accept the contributions presented by the candidate, which are systematized in four main thematic areas in the field of nursing education, innovations in training, public health, patient safety and quality of healthcare. The following can be highlighted as more significant contributions:

- for the first time in Bulgarian nursing education, standardized instruments for assessing clinical competence, clinical reasoning and the clinical educational environment have been adapted, psychometrically validated and implemented, thereby creating a scientific basis for competency-based assessment in healthcare education (group B – indicator 3);
- a concept for the application of stimulus-based learning in the training of healthcare professionals has been developed, in which clinical simulation is defined as an innovative educational technology for the formation, development and assessment of professional competencies (group G 8 - publication 18);
- The main characteristics of the clinical educational environment that influence the quality of clinical training and the professional development of healthcare students have been identified (group G 8 - publication 18);
- identified risk factors for the occurrence of preventable complications, assessment of the professional environment and study of factors influencing the professional development, motivation and satisfaction of healthcare professionals and students (group G 8 - publications 11,13,14).

III. Critical remarks and recommendations

I have no critical remarks on the submitted materials for the competition.

IV. Conclusion

The summarized analysis of the publication activity and the attached self-assessment report outline Chief Assistant, PhD, Mariana Borisova Bacheva as a scientist who develops current topics and publishes quality scientific papers. Chief

Assistant, PhD, Bacheva meets the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski", as the scientific production presented for the academic position of "Associate Professor" proves that there are sufficient grounds for a **positive assessment** of the materials presented by the candidate.

I propose to the esteemed members of the Scientific Jury to vote positively for the award of the academic position of "Associate Professor", field of higher education 7. Health and Sports, professional field 7.5. Health Care to Chief Assistant, PhD, Mariana Borisova Bacheva.

07/24/2026

Jury Member: Prof. Rositsa Doynovska, PhD

(Signature)